

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ЧОПОВСЬКА АНЖЕЛІКА РОМАНІВНА

ОБЛІК, АУДИТ ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

071 «Облік і оподаткування» (галузь наук – Управління та адміністрування)

Автореферат
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник:асист. кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Іванюк Тетяна Леонідівна

Рецензент:Кандидат економічних наук, доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ємець Ольга Іванівна

Захист відбудеться «29» червня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Баланюк Іван Федорович

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ.....	6
1.1. Сутність та особливості становлення фінансових результатів.....	6
1.2. Методика формування фінансових результатів страхових компаній.....	14
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів.....	21
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТДВ «СК «ГАРДІАН».....	27
2.1. Особливості організації обліку фінансових результатів страхової компанії.....	27
2.2. Система синтетичного і аналітичного обліку як передумови формування фінансових результатів страхової діяльності.....	37
2.3. Порядок здійснення аудиту операцій формування фінансових результатів страхових компаній.....	44
РОЗДІЛ 3 ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ ТДВ «СК «ГАРДІАН».....	48
3.1. Оцінка абсолютних і відносних показників фінансових результатів страхової діяльності.....	48
3.2. Аналіз показників ділової активності.....	53
3.3. Оцінка імовірності банкрутства страхової компанії.....	59
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ.....	70

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Страховання життя є стратегічно важливою складовою захисту населення країни. Воно забезпечує довгострокові інвестиції в економіку, вирішує деякі соціальні проблеми суспільства, а також поєднує здатність громадян отримати адекватний страховий захист від існуючих ризиків. Створення сприятливих умов для функціонування ринку страхування життя в Україні є надзвичайно важливим питанням, яке потребує поглибленого наукового вивчення та узгоджених практичних дій з боку держави, страхових органів та суспільства в цілому. З метою забезпечення страхового захисту громадян та їхніх сімей від ризиків смерті, виживання до закінчення договору або досягнення віку договору, хвороби, нещасних випадків та інших подій, страхування життя - надійний захист.

Однією з переваг у наданні послуг із страхування життя суспільству загалом є сприяння зменшенню соціальної напруги та напруження бюджетної системи країни. Від глибини вивчення сутності страхування життя, його технічної організації та його правової основи залежить ефективність страхового захисту громадян країни в цілому, оскільки страхування життя саме сприяє вирішенню соціальних проблем захисту населення.

Актуальність обраної теми полягає в тому що страхування є невід'ємною частиною сучасної економічної системи, що забезпечує економічну стабільність та безпеку, розвиток бізнесу, високий рівень життя, здійснення публічної соціальної політики та ефективний захист від багатьох природних, техногенних та інших ризиків. Страховий сектор України, як і вся його економіка, зазнає небачених змін - політичних, правових, економічних, соціальних, технологічних. Важливо розробити стратегію розвитку страхових відносин між учасниками ринку - страхувальниками та страховиками. Перше - досягти надійності та платоспроможності протягом всієї своєї діяльності шляхом розширення страхового сектора та точного визначення страхових ставок. Друге - це довіра страховиків. Страхування життя - необхідний атрибут ринкової економіки. Страхування життя - це вид особистого страхування, який передбачає зобов'язання страховика сплатити за договором страхування на смерть

застрахованої особи протягом періоду дії договору або протягом життя застрахованої особи до закінчення договору, а також у разі нещасного випадку або хвороби. Страхування життя - це надійний інструмент для залучення коштів та переведення ймовірних ризиків у сприятливе становище для страхувальника та, що так само важливо, для всієї його родини. Саме страхування життя в розвинених країнах є важливим інструментом соціального захисту та потужним джерелом інвестицій для національних економік. У розвинених країнах страховий сектор забезпечує ефективний захист соціальних та майнових прав та інтересів громадян від ризиків, сприяє підтримці соціальної стабільності в суспільстві та економічної безпеки держави; це потужний спосіб накопичення коштів для інвестування в економіку.

Об'єктом дослідження є зміст та формування показників обліку та аудиту фінансових результатів страхової діяльності суб'єктів господарювання.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно - методичних положень формування показників обліку та аудиту фінансових результатів страхової діяльності.

Загальна структура бакалаврської роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку літератури та додатки і складається з 62 сторінок, представлених у вигляді 13 таблиць, 9 рисунків і 1 додатку, 23 назв літератури.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 «НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ» розкрито сутність та особливості становлення фінансових результатів, досліджено нормативно-правову базу регулювання обліку, визначено організаційні аспекти обліку, аудиту та аналізу формування фінансових результатів страхових компаній.

У розділі 2 «ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТДВ «СК «ГАРДІАН» визначено особливості організації обліку фінансових результатів страхової компанії, відображено синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці, досліджено порядок здійснення аудиту розрахунків з фінансових результатів страхових компаній.

У розділі 3 «ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ ТДВ «СК «ГАРДІАН» оцінено абсолютні і відносні показники фінансових результатів страхової діяльності, проаналізувати показники ділової активності, оцінити ймовірність банкрутства страхової компанії.

ВИСНОВКИ

Страховання є невід'ємною частиною сучасної економічної системи, що забезпечує економічну стабільність та безпеку, розвиток бізнесу, високий рівень життя, здійснення публічної соціальної політики та ефективний захист від багатьох природних, техногенних та інших ризиків.

Довгострокове страхування життя, яке може бути укладено, наприклад, на 5, 10 та 40 років, зобов'язує страховика накопичувати страхові резерви, досить великі для забезпечення майбутніх платежів, частина з яких тимчасово безкоштовна. може бути використана як джерело інвестицій в економіці, що допомагає стабілізувати фінансове становище держави. Але при великій важливості страхування життя неможливо не врахувати його характеристики, певну складність його поведінки для страховиків.

Отже, специфіка страхування життя, а також особистого страхування в цілому, тому представляє труднощі в оцінці ризику, перенесеного від страхування. Ризики, що виникають під час страхування життя, пов'язані з невизначеністю тривалості життя кожного страхувальника. Страховикам важко оцінити збитки, завдані родині страхувальника у разі передчасної смерті. З цієї причини для страхування життя характерна обумовленість у визначенні страхової суми. Звичайно, ця сума не відповідає фактичним збиткам, які можуть настати у разі страхового випадку .

Серед негативних факторів, що гальмують розвиток страхового ринку, можна виділити наступні:

- недосконалий захист прав споживачів страхових послуг;
- недостатньо розвинене довгострокове страхування життя, приватне провидіння та відсутність правового регулювання страховиками у сфері загальнообов'язкового медичного страхування;
- відсутність надійних фінансових інструментів для інвестицій;
- велика кількість малих страхових компаній з капіталізаціі, а також слабкий розвиток національного ринку перестраховання;
- використання страхового ринку компаніями для оптимізації оподаткування та

відтоку коштів за кордон;

- недостатній рівень персоналу та наукової підтримки на страховому ринку;
- низький рівень культури страхування населення.

Західні експерти позитивно оцінюють перспективи розвитку національного страхового ринку, вважаючи, що український ринок страхування життя є одним із найпривабливіших у Європі, оскільки він має великий потенціал розвитку.

На думку експертів, страхування життя може продовжувати розвиватися, але для розвитку цієї галузі в Україні необхідно:

- підвищити добробут громадян та покращити стан державних фінансів;
- розробляти класичні види довгострокового та накопичувального особистого страхування;
- освоюють нові види страхування життя та покращують якість послуг;
- підвищення рівня капіталізації страхових компаній, їх фінансової стійкості, платоспроможності та конкурентоспроможності та привабливості інвестицій;
- розвивати сучасну інфраструктуру на ринку страхування життя;
- підвищення ефективності управління та маркетингового аналізу сегментів ринку;
- звернути увагу на вдосконалення страхової діяльності в регіонах;
- покращити якість підготовки та перепідготовки кадрів у страхових компаніях; підвищити прозорість страхового ринку, створити єдину базу даних;
- впровадити в практику страхових компаній новітні Інтернет-технології;
- підвищення довіри до страхових компаній.

Таким чином, з одного боку, розвиток страхування життя в Україні є важливим і необхідним, а державна допомога та ефективне вирішення проблем, з якими стикаються страхові компанії, допоможуть постійно розвивати цей сегмент ринку фінансових послуг, а з іншого боку, якщо Україна хоче розвивати та вдосконалювати страхування життя, спостерігатимуться позитивні тенденції для населення, яке проживає в країні, а саме забезпечення пенсій громадянами, а також стабільне і щасливе майбутнє для молоді. Держава, головним чином, повинна сприяти розвитку

українського ринку страхування життя та повинна: вживати заходів щодо сприяння страхуванню життя, що підвищило б рівень довіри до страхової установи загалом; запровадити умови, що дозволяють страховикам пропонувати привабливі програми накопичення капіталу, доступні широкій громадськості, а також значну увагу на державному рівні до розвитку приватної пенсійної системи. Отже, страховий ринок є перспективним сектором фінансового ринку України, розвиток якого потребує стимулювання держави. Однак проведені в країні реформи лише призводять до її занепаду. Тому разом з використанням закордонного досвіду потрібно розробляти адаптацій реформи .

Список основних джерел

1. Бланк А. И. Инвестиційний менеджмент, К., Ітем 1995;
2. Страховий портфель, М., Сомінтек 1996;
3. Харченко Н. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній. Фінанси України 1996 № 7;
4. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96-ВР, поточна редакція від 14.08.2009;
5. Алексеев І. Страхові послуги: Навчальний посібник для студ. 4 курсу спец. Ігор Алексеев, Ната-ля Ярошевич,; Мін-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львівська політехніка". — Львів: Вид-во Національного ун-у "Львівська політехніка", 2006. — 203 с.;
6. Бігдаш В. Страхування: Навчальний посібник/ Володимир Бігдаш,; Міжрегіональна академія управління персоналом. — К.: МАУП, 2006. - 444
7. Говорушко Т. Страхові послуги: Навчальний посібник/ Тамара Говорушко,; М-во освіти і науки України, Укр. нац. ун-т харчових технологій. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 397 с.;
8. Єрмошенко М. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення взаємодії страхових організацій //Актуальні проблеми економіки. — 2007. — № 10. — С. 59 — 65.;
9. Калинник І. Поняття та джерела формування майна страхових організацій //Юридична Україна. — 2008. — № 6. — С. 102-105.;
10. Плиса В. Страхування: Навчальний посібник/ Володимир Плиса,. — К.: Каравела, 2006. — 391 с.;
11. Романчук П. На основах законності й гласності: Здійснює свою діяльність провідна страхова організація держави - 2008. — № 6. — С. 14-15;
12. <https://grdn.com.ua/zvitnist/>;

13. <https://grdn.com.ua/>;

14. Закон України «Про страхування» від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс];

15. Про затвердження Вимог до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика від 04.02.2014 р. № 295 [Електронний ресурс];

16. Про затвердження Вимог щодо регулярного проведення тестування страховиками та розкриття інформації щодо ключових ризиків та результатів проведених стрес-тестів: розпорядження Нацкомфінпослуг № 484 від 13.02.2014;

17. Аберніхіна І.Г. Комплексний підхід до виокремлення і систематизації ризиків діяльності страхових організацій / І.Г. Аберніхіна, І.Г. Сокиринська;

18. Економічний простір. – 2016. – № 109. – С. 121–134.;

19 Александрова М. М. Страхування: навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2015. - 208с.;

20. Баранов А.Л. Методологічні основи управління ризиками страхової компанії / А.Л. Баранов // Фінанси, облік і аудит. – 2014. – № 1. – С. 22–34;

21. Братюк В.П. Особливості процесу управління ризиками, прийнятими на страхування / В.П. Братюк, К.Ю. Байса // Економічний аналіз. – 2014. – Том 17. – № 1. – С. 112–119;

22. Вербіцька І.І. Ризик-менеджмент як сучасна система управління ризиками підприємницьких структур. Сталій розвиток економіки. 2019. № 5(22). С. 282–289;

23. Ваніна Д. А. Методи управління ризиками в страхових організаціях.

24. Климова, Н. И. Инвестиционный потенциал региона [Текст] / Н. И. Климова. – Екатеринбург : УрО РАН, 2003. – 276 с.

25. Кнейслер О.В. Методологія класифікації фінансових потоків страхових компаній / О.В. Кнейслер // Економічний аналіз. – 2015. – Т. 20. – С. 157-163.

26. Кнейслер О.В. Формування системи управління фінансовими потоками страхових компаній / О.В. Кнейслер // Схід. – 2015. – № 5. – С. 55-59.

27. Конспект лекцій з дисципліни «Страховий менеджмент».- ПВНЗ «Європейський університет», кафедра менеджменту, 2015», Режим доступу <http://sdamzavas.net/1-13993.html>.

28. Куликов С. В. Методика фінансового аналізу страхових організацій

29. Мангушев Д.В. Контролінг як інструмент покращення фінансового стану страхових компаній / Д.В. Мангушев // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2018. – № 30. Ч. 1 – С. 111–114.

30. Нагайчук Н.Г. Теоретичні підходи до визначення змісту поняття «фінанси страхових організацій» / Н.Г. Нагайчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. - №11. – С. 32-35.

31. Нагайчук Н.Г. Управління капіталом страхової компанії / Н.Г. Нагайчук // Фінанси України. — 2008. — № 11. — С. 106-116.

32. Назарова Т.Ю. Управління фінансовим потенціалом промислових підприємств на засадах синергетичного підходу

33. Налукова Н. І. Фінансова діяльність страховика: концептуальні засади теорії і практики / Н.І. Налукова, М.П. Бадида // Світ фінансів. — 2015. — № 2. — С. 105-117.

34. Олійник В.М. Фінансова стійкість страхових компаній: монографія / В.М. Олійник. - Суми : Університетська книга, 2015. - 287 с.

35. Опешко Н.С. Управління достатністю капіталу страхових компаній : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня к. е. н. : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Н.С. Опешко. – К. : 2016. – 20 с.

36. Шумська С. С. Фінансовий потенціал України: методологія визначення та оцінки/ С. С. Шумська // Фінанси України. – 2007. – N 5. – С.55-65.

37. Офіційний сайт ПрАТ «СК «Євроінс Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euroins.com.ua/uk/>

38. Пінчук А. Механізм впровадження системи контролінгу у діяльність страхових компаній / А. Пінчук, М. Туник // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2019. – № 2 (6) – С. 327–339.

39. Побережна Н.М. Аналіз трактування поняття "потенціал"

40. Поліщук О.А. Організація управління фінансами страхових компаній в Україні

41. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку [Кіндзерський Ю. В., Якубовський М. М., Галиця І. О. та ін.]: за ред. канд. екон. наук Ю. В.Кіндзерського: НАН України: Ін-т екон. та прогнозує. — К.. 2009. – 928 с.

42. Приступа Л.А. Стратегічне управління фінансовим капіталом страховика/ Л.А.Приступа // Вісник Хмельницького національного університету. - 2015. - №3. - Т.3. - С.205-208.